

שומרי משמרת הקודש

גיליון
קל"ב

טבת תשפ"ו

גיליון חודשי לחיזוק והתעוררות בענייני 'מורא מקדש' ותפילה - ישיבת טל תורה

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!

שלום וברכה

מכיון שבתחילת החודש עדיין היינו בימי החנוכה, אשתך אותך בנקודות מסוימות בתוצאות מימים קדושים אלו, בפרט שדיברנו כמה פעמים לפני חנוכה, כי בטוח שהימים האלו נועדו לקדש ולעורר את הלב לא רק לאותם ימים ספורים בלבד, אלא מטרותם להצית ולהאיר את הנשמה גם לימים שלאחריהם.

האמת שכנראה לא אאחדש לך מאומה, מכל מקום ברשותך ראוי ונכון לחזור גם על דברים ידועים, הם יכולים להאיר ולהביא לנו תועלת גם בימים שלאחר החנוכה.

יש איזה עניין ייחודי בחנוכה מה שאין בשום חג ומועד אחר, אמנם אנו מודים ומהללים גם על נס הניצחון של החשמונאים על היוונים, אך עיקר מרכזי הוא הדלקת הנרות במשך שמונה ימים שנקבעו על נס פך השמן.

שים לב, בשונה מימי חג ומועדים אחרים שניצלנו ממוות לחיים, כאן אנו עושים חג מיוחד על זה שיוכלו לקיים מצווה בהידור, ולכן מצאנו הלכות מיוחדות בחג החנוכה. ראה לדוגמה את ימי הפסח, שבשעת הימים אנו מקיימים אותם מצוות, בחג הסוכות אנו יושבים באוהת סוכה ונוטלים את ארבעת המינים ביום השביעי כבים הראשון, לעומת זאת, בחנוכה בכל יום אנו מוסיפים והולכים, בחנוכה מצאנו עניין של מהדרין ומהדרין מן המהדרין בעיקר קיום המצווה, בשונה מכל חג ומועד, יצוין כי בשולחן ערוך לא מביא כלל את עיקר המצווה של נר איש וביתו והמהדרין, הוא כותב רק את האופן של מהדרין מן המהדרין.

הרי לנו כמה נקודות, היות שכל עיקרה של מצוה זו היא בעבודת ה', זו היא מהות עבודת ה', להיות תמיד מוסיף והולך, לחפש ולבקש לעשות את המיטב.

נקודה נוספת, מה שאנו יכולים ללמוד מהאור הקטן של הנר, האור הוא כח אדיר, גם אם קטן הוא בגודלו ובכמותו, בכוחו להדוף ולגרש חושך מרובה, אך כיצד מגיעים לאותו אור, כיצד אפשר להצית את הלהבה הקטנה שתאיר ותפתור את בלבול החושך העלום, עבור זה יש צורך בחום, האש ניצתת ע"י החום בלבד, כשאינן חמימות, אין הצתה, לא נדלק מאומה והאור בושש מלבוז.

האור מסמל את מצוות ה' - 'נר מצוה' וכל ענייני עבודת ה', אך כדי להביא את האור המאיר מתוך הלב, יש להבעיר את הלב בחמימות, כשהלב קר, האש לא נדלקת והאור לא מופיע, קח את הדברים כשהנך רוצה להתחזק בדבר מה בעבודת ה', בתורה, בתפילה ובכל עניין.

כשתרצה להתחזק בשמירת כבוד התפילה, להיות במצב שתיקה מוחלטת מתחילת התפילה ועד סופה, זה אפשרי בהחלט, אך כהקדמה לכך הנך חייב להצית ולהבעיר את הלב באש קודש, להפנים ולהחזיר עד כמה זה חשוב והכרחי, תתבונן עוד ועוד עד שיבער בך כבוד שמיים וכבוד התפילה וכל שאר הדברים שאנו מזכירים כאן מעת לעת, כעת תוכל להצית את הנר והיא תאיר לך באור יקרות, היא תגרש כל חושך וכל בלבול, תרגיש לעכטיגקייט עצום ונשגב.

בעשרה בטבת חל הצום בעקבות המצור על ירושלים, ידוע שצום זה יש בו חומרה יתירה שאם היה חל בשבת קודש היו מתענים בו. הגה"ק ה'חתם סופר' ז"ע דרש שביום זה שהוא תחילת הפורענות על חורבן בית המקדש, בכל שנה ושנה בזמן זה דנים אותו בשמיים, האם בשנה זו נזכה לבניין בית המקדש.

הזמן גרמא להתחזק בעניין קדושת בית מקדש מעט, שמירת כבוד בית הכנסת ושמירת כבוד התפילה השקולה להקרבת הקרבנות בביהמ"ק, בוודאי שתשובת המשקל בשמירת כבוד בית ה' וכבוד התפילה תעורר רחמים למעלה, להחיש לנו את גאולתנו ובניין בית מקדשנו ותפארתנו במהרה.

עלה והצלח

מאחל בכל לב
ידיך ומוקירך

דברים אחדים

ומנותר קנקנים...

לסכם אתכם יחד את מה שיצא לנו מתוך הדברים שנידונו כאן בצוותא.

היוונים רצו להחשיך עיניהם וליבם של ישראל, לטשטש ולהעלים מהם את החיבור והקשר בין ישראל לאביהם שבשמיים, הם ביקשו לקעקע ולערער את מהותם וקדושתם של ישראל, פרצו בחומות המקדש וטימאו כל השמינים, ביטלו שבת חודש מילה, שהם הלב והמרכז של שני הדברים גם יחד, היו רבים מישראל שעניניהם חשכו ושכחו את הייחודיות של עם ישראל, לדאבוננו הם הלכו שבי אחרי חכמתם ותבונתם, שכחו את הכוחות האלוקיים שהטביע הקב"ה בעמו ישראל, כך במשך עשרות שנים, עד שקמו בעוז ובגבורה החשמונאים הקדושים בועקה פנימית שבלב 'מי לה' אלי', הסוף הטוב מוכר היטב לכולנו.

הלכה למעשה - במכוון לא אביא דוגמאות, כל אחד יכול להתבונן בעצמו, כשעומדים בפנינו נושאים הנוגעים לכבוד שמיים, לקיום המצוות, לעבודת ה', תחומים שמחברים אותו אל אברנו שבשמיים, זה בכה וזה בכי, לעיתים מזומנות מופיע היצר ומחליש אותנו, בתואנת שזו אינן זה בכוחנו, זה הרבה מעבר להשגתנו, מה לנו להתאמץ בדברים אלו, לפעמים אף מחליש אותנו עד שקובע לנו שאין צורך לעשות עסק מזה, כנגד טענות סרק שקריות אלו, נפיק לקח טוב מהחשמונאים הק' בימים ההם, לא שמואל לבם על כל קושי ומכשול, הם צעדו בעוז ובגבורה כנגד חוקי הטבע הרגילים, כמה זה מחייב אותנו בדברים קלים בהרבה, עדיין לא מתבקש מאתנו להילחם שלוש עשרה אנשים בודדים נגד ריב רבבות יוונים משנאי ה', אולם בוודאי נדרש מאתנו להילחם כנגד היצר וחילולתו, אם יעשה האדם מעט חשבון נפש, בוודאי יגיע לנקודות בהם יכול להתייעל ולהתקדם בעבודת ה'.

שמירת כבוד התפילה ושתיקה מוחלטת בכל שעת התפילה ללא פשרות וללא סדקים, היא מצווה מעשית ואפשרית ביד כל אחד ואחד, ההוכחה הפשוטה ביותר לכך, צאו וראו אצל רבים שעומדים בזה ללא שום קושי, אלא מה, היצר יסיט ויסית את דעתו, שכל אלה אינם עומדים בניסיון קשה כל כך, הם אינם חשים צורך לשוחח כמוני, מה יש להשוות ביני לבנים, האמת שגם להם היה קושי בתחילה ולאחר התגברות בתקופה מסוימת נעשה הדבר אצלם כהרגל, עד שכיום אינם יודעים כיצד ניתן כלל להתנהג אחרת, בעיניהם לשוחח בשעה שהציבור אומר פסוקי דמרה או שאר חלקי התפילה, כמו לשוחח באמצע תפילת שמו"ע בעיניך, כל ההבדל הוא ההרגל. 'מנותר קנקנים נעשה' - לקח טוב עם סיומם של ימי החנוכה הק' ניקח למעשה, נחזיר ונחזרו בליבנו, כשהדברים נוגעים לענייני כבוד שמים ועבודת ה', נעמוד איתן כנגד כל קושי, אין ספק שאם נצמד באורח חיים ישר זה נראה סייעתא דשמיא גבוהה לצליח להתעלות בעבודת ה'.

בני חבורת 'עד שתחפץ' התיישבו יחדיו ללבן בנושאים העומדים על הפרק.

החבורה נוסדה לפני כמה שנים ע"י אברכים חסידים שואפים ומבקשים, מתוך מטרה אחת בלבד, להתקדם ולהתעלות בכל ענייני עבודת ה', בתפילה, בלימוד התורה, בקיום המצוות, בשמחה ובחיות.

עם ייסוד החבורה הועלו הצעות שונות עליהם לרכז ולכוון את הנושאים המדוברים, מפי רובם של בני החבורה נשמעו קולות דומים, מכיון שכל אחד מאתנו שומע תדיר שיחות נלהבות, רעיונות כבירים, אמרות טהורות מצדיקי הדורות, חסידישע ועדאנקען, הנושאים רבים ומוגוונים, עבודת התפילה, התמדה בתורה, אמונה ובטחון, תיקון המידות, חיזוק לקיום המצוות, ענייני בין אדם לחברו, ועוד ועוד, אין אחד שלא מכיר רעיונות נפלאים רבים אודות כל נושא וכל תחום.

לצד כל זאת, אם נבוא ונשאל את עצמנו כמה אנו מיישמים זאת למעשה, כיצד ואיך זה משפיע לחיי היום יום, כאן התשובה די עגומה לצערנו, האמת שללא ספק הדברים מחלחלים אל תוך הלב, ברבות הזמן לבטח יש תזוזות ושינויים לטובה, אך מכל מקום עלינו לדרוש מעצמנו יותר.

אי לכך, עלה רצונם של בני החבורה לכוון את דברי החיזוק בהכוונה והדרכה כיצד ליישם למעשה, איך יוצאים משיחה ומזיץ חסידי בהלכה למעשה, שם החבורה - לאחר המלצות שונות עלתה ההצעה על פי דבריו הידועים של הרמב"ן המבוארים כמה פעמים בספרי רבותינו הק' מאורי החסידות ז"ע על הפסוק בשיר השירים 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', שאם באים לאדם רגשי אהבה ויראה, על מנת לשמור את האהבה והיראה בלבד לאורך ימים, יש לו להניסם תיכף ומיד אל תוך כל וחפץ של מצוה, ההצעה התקבלה בהתלהבות ונקבעה על דעת כולם, כך הוחלט שם החבורה - 'עד שתחפץ'.

על דעתם רצונם התמנה לראש החבורה הרה"ח ר' נטע פרישמן שליט"א, ידידו ר' לובקי נפלא בספרי חסידות, מלבד זאת ההבדל ר' נטע בכישרון מיוחד להציג את הדברים ולהגיש אותם בשפה ברורה ונעימה, לא כל אחד שיודע את הדברים ביכולתו למסור אותם לאחרים, ר' נטע התברך משמיים בשתי הנוחות, אולם ר' נטע לא הותיר את המלאכה לעצמו בלבד, הוא מעודד בכל עת את בני החבורה לחשוב בעצמם ולהעלות רעיונות בעבודת ה', כך מתנהלת חבורה - נוהג הוא לומר, המטרה שלי היא לא למסור בפניכם שיחה, אשתדל בסייעתא דשמיא לנווט מעט את הדברים לכיוון רצוי, אולם אתם תעלו את הנושאים עליהם נדבר, כל אחד מבני החבורה גם יאמר את דעתו באותו נושא, ע"י בני החבורה כולנו כאחד יתלבנו ויתבררו העניינים בעז"ה על הצד הטוב והמועיל ביותר.

מעט לעת עולים נושאים מבני החבורה ונקודות למחשבה בעבודת ה', לאחר כמה ימים קובעים להתוועד יחד ולדון בחבורה אודות אותו נושא, הם דנים ומלבינים את הסוגיה, בסוף הדיון לאחר שנשמעים הדעות המגוונות, מסכם ראש החבורה את מה שיצא מתוך כל בני החבורה, ומדריך כיצד מיישמים זאת למעשה.

הפעם קבעו להעלות את הנושא, כיצד לשמר בקרבנו את ההתעוררות ואת האורות של ימי החנוכה שעברו עלינו לטובה, מה ניקח מהם למעשה לעבודת ה' יום יום, לא ייתכן בשום פנים ואופן כי חג גדול וקדוש זה הוא עניין זמני בלבד לאותם ימים, לא ודאי הם אמורים להשאיר רשימה עמוקה בנפש לאורך זמן.

בזה אחר זה העלו הנאספים כמה וכמה נקודות ורעיונות מעשיות, לאחר דיון מעמיק ונרחב, הפנו כולם את מבטם לעבר ראש החבורה הרה"ח נטע שישמיע את דבריו.

תובנות ותפיסות רבות ניתן להוציא מימי החנוכה, אפשר להפיק לקחים רבים למעשה, אשתדל בסייעתא דשמיא

חזקו ויאמ' לכבד

האצרת

רננו צדיקים

עבודת התפילה בצל צדיקי הדורות זי"ע

ויתפלל שמואל

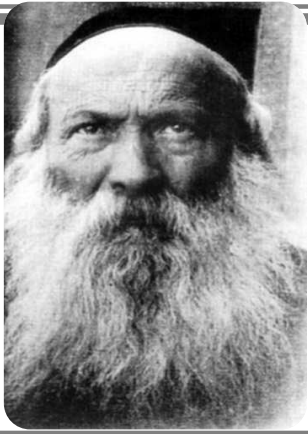
אמרות טהורות מעוררות הלב והנפש בענייני תפילה מאת

כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבי שמואל מסאכטשוב זי"ע

בעל שם משמואל

ליומא דהילולא - כ"ד טבת - תרפ"ו
מאה שנה להסתלקותו

ובגשמיות והם כחות חיצונים הסובבים את האדם, ויש תפלה שיאיר ה' פניו אליו וישפיע עליו ברכות וטהרת הקודש, בקיצור להסיר ממנו את הרע, ולהשפיע עליו טוב. חלק המועדים - ראש השנה שנת תרפ"ה

'הבוחר בשיירי זמרה', הרצון שנשאר בלב

שהגיד הרה"ק אדמו"ר הר"ר בונם מפרשיסחא זצלה"ה בדברי המדרש (פ' פקודי) ששאל משה מהשי' לאמור עשינו מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר, אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות, ופירש בהם די"קא, והיינו כי הרצון להביא לא שקט אף אחר שהמלאכה היתה דים, ובזה דוקא בחר היינו בשיירי לעשות דוקא מהם משכן העדות, כי בהם הוא עיקר הרצון שלא ה' בהם ציוי כלל, וזהו הפי' 'הבוחר בשיירי זמרה' היינו השריים של הזמרה שנשארו בלב שלא ה' ביכולת להוציא לפועל, עכ"ל ד' הקדושים, פרשת תרומה - שנת תרע"ד

מלך עוזר ומושיע ומגן, החילוק בין 'עוזר' ל'מושיע'

והנה כבר אמרנו שיש חילוק בין עוזר למושיע, כי עוזר משמע שהנעזר עושה מעצמו אלא שזה עוזרו, וכענין שכתוב 'עוזבו תעזבו עמו' ובע"ס ב"מ (ל"ב.) 'הלך וישב לו ואמר הואיל ועליך מצוה אם רצונך לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו', אבל מושיע הוא אפי' שהנושע אינו עושה מאומה ואינו מעורר כלל, וכמ"ש 'וישועה' ביום ההוא וגו', וישראל לא עשו מאומה, ובזה"ק (ואתם תחרישון לא תתעורון מלה, שענין עזרה שהיא ע"י חלק פעולת הנעזר הוא במדת הדין, וענין מושיע הוא במדת רחמים כמובן, חלק המועדים - שנת תרע"ג שמיני עצרת

תפילה המתפרצת למעלה מגדר הלב מעוררת רצון העליון למעלה מכל גדר גבול

...ולפי' מובן שלא כל תפלות המתפללים שווין, יש שהיגון שבלבבו עוד מצא מקום בקירוח לבבו אלא שמצטער ומתפלל להושיע, ובאשר היא מוגבלת עדיין בתוך הלב, כן לעומתו עולה למעלה נמי רצון גבול ידוע, אבל יש תפלה שהלב קטן מהכיל את יגונו ותקצר נפשו בעמלו עד שכמעט אשתקל מלול' ומתפרצת התפלה למעלה מגבול וגדר הלב, תפלה זו עולה למעלה מכל גדר וגבול ומעוררת את הרצון העליון למעלה מן הטעם, כי הטעם הוא גבול וגדר הדבר, ותפלה שהיא למעלה מגבול וגדר הלב מעוררת למעלה נמי למעלה מגבול וגדר, הרי היא מפיקה רצון למעלה מהטעם.

ולפי זה י"ל דהא דאמר רשב"נ שערי תפלה פעמים פתוחים ופעמים נעולים משום דזקוקה לעת רצון, מיירי בתפלה המוגבלת בתוך הלב, ורב ענין דאמר אף שערי תפלה אינן נעולים לעולם, מיירי בתפלה המתפרצת למעלה מגבול וגדר הלב, שתפלה זו אינה זקוקה לעת רצון, מפני שבכחה בעצמה לעורר ולפתוח את שערי הרצון, ע"כ לעולם שערי פתוחים, פרשת ואתחנן - שנת תרע"ז

כוונה בתפילה, מתנה משמים למי שמתאמץ בכל יכולתו

דברי המדרש תחילת הפרשה 'אבא שאול אומר זה סימן לתפלה אם כוון אדם לבו לתפלה יהא מובטח לו שתפלתו נשמעת שנאמר תכין לבם תקשיב אונן, עכ"ל, ויש להבין מדנקט לשון סימן משמע כמו סימן באבידה שאם איננה שלו אינו יכול ליתן סימניה, וע"כ זה שנותן סימניו היא הוכחה ששלו היא, ואין יתכן לומר כן בכוונת הלב לתפלה שמוכח שתפלתו נשמעת איזו הוכחה היא זו, ועוד שמביא ממקור 'תכין לבם תקשיב אונן' והול' יכינו לבם תקשיב אונן, ותכין הוא לנוכח להשי"ת, ולא קאי על אדם המתפלל שיכין לבו, ונראה מכאן שענין כוונת הלב לתפלה איננה כ"כ ביד האדם, כי שכיחים הרבה בלבולים ומחשבות המפריעים מלכונו, ובזה"ק מכנה אותן המחשבות בשם חששים ועקרים הנושקין את כל הקרב אל הקודש, וזהו מתנה מן השמים שיהי' ביכולתו לכוון, שאחר שהאדם מתאמץ בכל יכולתו ועושה כל מה שביכולתו לסלק ממנו כל מחשבת חוץ, אז מן השמים מרחמין עליו ומכניסין את לבו שיהי' ביכולתו לכוון, וכענין שכתוב (דניאל ב' כ"א) 'הב חכמתא לחכימין' פירש"י למבקשי חכמה, כן זה המבקש ועושה כל טעדיקי אז עוזרין לו מן השמים, והנה בודאי אין נותנין מתנה מן השמים שלא תהי' בה תועלת, ואם סוף כל סוף אין תפלתו נשמעת א"כ היתה המתנה לדיק, ע"כ זה שכוון לבו לתפלה הוא סימן מובהק שתפלתו נשמעת, דבלא"ה לא הי' אפשר לו לכוון, וזה שמביא מקרא דתכין לבם, היינו שהשי"ת מכין לבם אז בטוח תקשיב אונן, דאל"כ לא הי' השי"ת מכין לבבו למגן, וא"כ זה שהי' ביכולתו לכוון לבו בהכרח שמאת ה' היתה זאת ואז בטוח ישמע ה' תפלתו, פרשת ואתחנן - שנת תרע"ז

בקבלת עומ"ש, מפקיע עצמו משעבוד היצה"ר

בידושלמי ברכות (פ' ג' ה') דעבדים פטורים מק"ש שנאמר ה' אחד את שאין לו אדון אלא הקב"ה יצא העבד שיש לו אדון אחר, וכבר דקדקנו א"כ כל אדם שיש עליו שיעבוד יצה"ר נמי, ואמרו ז"ל 'צדיקים יצ"ט שופטן רשעים יצ"ר שופטן' ביונים זה זה שופטן, ובאבן עזרא (פרשת נזיר) ז"ל ודע כי כל אדם עבד התאוות וכו', א"כ לא יקרא ק"ש אלא צדיקים שאין יצה"ר שופטן כלל, כן נראה דהנה אמרו ז"ל הקדש חמץ ושיחורו מפקיעין מידי שיעבוד, וא"כ אדם שמוסר נפשו לה' בק"ש באמרו 'בכל לבבך ובכל נפשך', וכמ"ש האריז"ל שיוכח למסור נפשו, והיינו דקבלת עול מלכות שמים נקראת שיגמור בדעתו שיע"מ מן מקבל עליו עול מלכות שמים אפילו שיגרום לו ח"ו זה הענין שיהרג, וכמו איש חיל שיוצא למלחמה לאהבת מלכו אף שאפשר שיהרג במלחמה אינו חושש, זה נקרא קבלת עול מלכות שמים שלימה, ומאחר שהאדם מתמצע ומכניס א"ע לתחת צל כנפי קדושתו ית"ש, לעומתו השי"ת מקבלהו ופורס עליו כנפי קדושתו, וזהו הקדש שמפקיע מידי שיעבוד היצה"ר, דכמו הקדש הגוף מוציא מתחת יד שיעבוד הגוף כן הקדש הנפש מוציא מתח"י שיעבוד הנפש ושוב אין לו אלא אדון אחד, וזהו ענין ברכת גאולה אחר ק"ש מורה שהק"ש גרמה הגאולה, פרשת ואתחנן - שנת תרע"ז

סדר היום מתחיל בהכנת הלילה

ומכאן לימוד לכל איש שסדר היום תלוי בסדר הלילה, ולפי הכנת לילה כן הוא היום, וכמו שהי' המאמר בפי החסידים הראשונים בלשון אשכנז 'אז מ'שלאפט גוט דאווענט מען גוט' (אם ישנים טוב גם מתפללים טוב), פרשת תשא ופרה שנת תרע"ה

זהירות מדיבורי חול קודם התפילה

ומזה תצא לנו תוכחת מוסר לכל אדם שיתייקר בעיניו הראשית שלו ולא יוציא ח"ו לבטלה, וכן הראשית שבכל יום ויום יהי' כולו מוקדש לגבוה, וכאמרם ז"ל (רש"י במדבר כ"ג כ"ד) עומדים משנתן שחרית לחטוף את המצוות, והחסידים הראשונים לא דיברו דברי חול קודם התפלה, פרשת בא - שנת תרע"ב

עבודה בקרירות, סימן שעדיין עומד בחוץ

...דהנה המדרש מכנה מעשיהם של רשעים לחושך, והיינו משום שאינם נעשים באור והתלהבות ע"כ בלתי אפשר שיפעלו המעשים הטובים להדליק ולהאיר למעלה כלל, וכענין זה יש לפרש מאמר הכתוב 'נר רשעים ידעך', ובזה תוכחת מגולה כמה צריך האדם להיזהר במעשיו הטובים בתורתו ובתפלתו שיהיו באור והתלהבות, ושלא יהיו בכלל מעשי הרשעים ח"ו, ונראה לי שזה מאזני משפט צדק ביד כל אדם לדעת מעמדו ומצבו ואם הוא לרצון לפני אדון כל, שכל כמה מדרגות של התלהבות ותשוקה שיש בעבודתו כמו כן הוא סימן שעלה במדרגות הטוב, ואם ח"ו עבודתו בקרירות זהו סימן שעדיין הוא עומד מבחוץ, ומאומה לא ישא בעמלו ח"ו, ומחויב בכל עוז לחוס על נפשו לעוררה ברשפי אש שלהבתי, פרשת בראשית - שנת תרע"ב

שפלות הרוח ולא עצבות, אם משתוקק כלפי מעלה

המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה (יבמות ק"ה ע"ב), וכ"כ אבי אדמו"ר [הגה"ק האבני נור] 'זצלה"ה פירש עיניו למטה להסתכל בשפלות עצמו ולבו למעלה בגדלות השי', עכ"ל, ולי נראה לומר בלשון אחר, דהנה עינים הן כינוי לשכל, וע"כ סנהדרין נקראין 'עיני העדה' שהם השכל של ישראל, ולב הוא כינוי לחשוקה כמ"ש (שה"ש ד' ט') 'לבבתי' שפירש"י משכנת את לבי, וזה 'המתפלל צריך שיתן עיניו למטה', היינו להתבונן בעין שכלו עד כמה יד פלאים, ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום, ועד כמה הריחוק בינו לבין אור פני מלך חיים, שפלותו לעומת גדולתו ית' וית', וזה הכל נכלל במה שאמר עיניו למטה.

והנה ידוע דלכל דבר הנמנע לגמרי מן האדם אינו מתאוה לו כלל כמ"ש אבן עזרא בפירוש דיבור 'לא תחמוד' שלא יתכן שיתאוה איש להיות לו כנפים לעוף, וא"כ המתבונן בעין שכלו כמה הוא רחוק ולאו הוא נוטה, תהי' בעיניו התקרבותו להשי"י כדבר הנמנע יותר מלקבץ קצה המזרח למערב, וא"כ לא יתאוה לו כלל, ככל דבר הנמנע, וכמו כנפים לאיש, וע"ז אמרו ולבו דהיינו תשוקתו למעלה, שתהי' תשוקת האיש להתקרב להשי"י ולא יהי' זה אצלו בגדר הנמנע, כי הקב"ה רחוק וקורב, כבמדרש ואמרו ז"ל בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו, כי אדרבה בשביל זה עצמו ששם עיניו למטה כנ"ל אני את דכא אשכונן, ובשביל זה עצמו יתלהב בלבבו עוד יותר, וזה סימן לאדם לידע אם הוא שבור רוח באמת, ולא מפאת דמיון או עצבות או גסות הרוח, אם מפאת ההכנעה נמשכת עוד התלהבות ביותר אז ידע שהכנעתו נרצית, וכבר האריך בזה בספר התניא, חלק המועדים - לסליחות זכור ברית שנת תרע"ג

תפילה, לחבר אף את עולם החושך וההסתר

לתפלה היא מדתו של יעקב בעצמו שתפלה פירושה חיבור מלשון 'נפתולי אלקים נפתלתי', וכן היא מדתו של יעקב הבריך התיכון המברין מן הקצה אל הקצה, שמחבר את כל העולמות ממעלה מעלה עד מטה מטה, וע"כ תיקן תפילת הערב היינו לחבר אף את עולם החושך וההסתר, פרשת וישלח - שנת תרע"ז

ע"י תפילה מתדבק לצד הקדושה, טהרת צלם אלקים

תפלה זוהי השלמה ומירוק של צלם אלקים, כי ענין צלם אלקים הוא המחבר כל שלושת החלקים גוף ונפש ושכל, וצלם טמא הוא המחבר את כל אלה לצד הטומאה, ותפילה היא לשון חיבור כמ"ש (בראשית ל') 'נפתולי אלקים נפתלתי' פירש"י נתחברתי, והוא מחבר עליונים ותחתונים, וע"כ ע"י התפלה שאדם מתדבק ומתחבר לצד הקדושה נעשה מירוק וטהרת צלם אלקים, פרשת נח - שנת תרע"ד

חיבור עם השי"ע"י הנקודה הפנימית שבישראל

תפלה היא לשון חיבור עם השי"ע, ואיתא בספח"ק שנגזר מלשון צמיד פתיל בהיפוך אתונו, ויש להבין היתכן שיהי' לבשר ודם קרוץ מחומר חיבור עם השי"ע, אך יש לומר שהנקודה הפנימית שבישראל היא חלק אלוה-ממעל ובה יתכן לשון חיבור, ובאמצעות הנקודה יש לכללות האדם חיבור עם השי"ע, וממילא מובן אשר מעלת התפלה היא לפי מסת הזדככות החומר, ... באם נדבא ר"ל עד זכדוכה של נפש ונתעוררה הנקודה הפנימית, שוב הכל שוין בתפלה לפנינו, פרשת בשלח - שנת תרע"ו

ע"י דיבור התפילה כח רוחני בלבוש גשמי, כך ההשפעה מלמעלה

והנה תפילה היא המושכת שפע מלמעלה כמהותה כן המשכתה, היינו דהדיבור של תפילה יוצא מפנימיות הלב ומתלבש בה' מוצאות הפה, ופנימיות הלב היא כמעט רוחנית אך הרוחני מתלבש בה' מוצאות הפה שהוא גשמי ממש, והוא רוחני בלבוש גשמי, ע"כ מושכת כדוגמתה ההשפעה מלמעלה נמי רוחני בלבוש גשמי כנ"ל, חלק המועדים - ראש השנה שנת תרע"ו

שני אופנים בשאלת צרכים

ונראה דהנה שאלת צרכים היא בתרי אנפי, יש שהוא מתפלל להסיר ממנו צרותיו ברוחניות

הנה ימים באים

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

- שמעלקא, הפתעת אותי, לא הייתי מאמין שהמבט עד כדי כך, אך העניין מעורר בי תמיהה, אומר בבקשה, האם היית נוכח בשיחות שנאמרו לאחר ימי החנוכה, בטרם התחילו ימי השובבים?

- האמת שנעדרתי, מכיון שלא חשתי בטוב באותם ימים, הייתי בשיחה אחת, שם נשמעו החלקים המעשיים בסדרי הלימוד, יעדי ההספק וכדומה.

- הבנתי, אך בשיחות אלה שנמסרו באותם ימים, השתדלתי להעביר ולהבהיר את הנושא, הדגשתי והדרכתי את הכיוון להנעים את התקופה בעיני הבחורים, אנסה בזמן העומד לפנינו, להציג בפניך תמונה ברורה יותר בתחום יקר ונעלה זה.

אשאל אותך שאלה, מכיון שאתה בחור ערכי ובעל מחשבה, בבקשה ענה לי בכנות, כיצד היית מגיב לו היית מקבל החל ממחר בבוקר פטור מלהניח תפילין, או מלהתפלל שלוש תפילות ביום, האם היה לך נוח עם זה, היית מאושר עם השחרור הזה, מה תהיה תחושתך אם תקבל מהיום והלאה היתר גמור ואינך צריך לשמור שבת ח'ו, וכי היית שמח עם ההחלטה?

שמעלקא הדועזע לשמוע את הרעיון - מה פתאום, חס ושלום, מה אני גוי, חלילה? המשפיע ניסח שוב - אני מבין שקשה לך להתנתק מהרגלים, מילדות חינכו אותך ועיצבו את אישיותך, אתה יהודי ויהודי מתפלל שלוש תפילות ביום, אך כל זה בשעה שיש לו חובה לזה, אבל נניח שאתה משוחרר מהחובה, אתה יכול עדיין להישאר יהודי כשר ללא תפילין וללא תפילות, בא נא אולי זה יהיה קצת מוזר בכמה ימים ראשונים, סוף סוף קשה לשנות הרגלים חיים קבועים, אבל חשוב רגע לטווח קצת יותר, מה דעתך, כעת, האם היית מעדיף להשתחרר מהלחץ, הלא הם תופסים חלק נכבד מהזמן ביממה, זה עול, זה מטריד, כעת נוספו לך כמה שעות פנויות, כשאתה לפעמים נוסע ממקום למקום, שוב לא תילחץ האם לקחת אתך את התפילין, החיים נעשים קלים ונוחים יותר, האמת שאפשר לשאול זאת גם כלפי מצוות אחרות, לדוגמה לאחרונה היו לנו את ימי החנוכה, התפילה התארכה בכל יום באמירת הלל השלם, כיצד היית מקבל אם היו פוטרים אותך מהעול הזה והיית יכול להתפלל תפילה רגילה, מה דעתך?

שמעלקא נזעק - בשום פנים ואופן, איך אפשר לוותר על תפילות, הרי אלו השעות הנפלאות היקרות ביותר של יהודי, להשיח את הלב ולהתקשר עם אביו שבשמיים, תפילין, יסודות האמונה, מקדש את המח והלב, אני לא מבין איך אפשר כלל לחשוב על כיוון כזה, יום בלי תפילות נראה בעיני כחי במה עלי אדמות, ללא שום עניין מחייבים השוטפים, ללא התבוננות עמוקה באמת הנצחית, הלל בחנוכה, הלא הוא מעיקרי החג שנקבע בהלל והודאה, כמה גישמאק עילאי ונשגב יש בזה, שבת קודש, וכי ניתן כלל לתאר חיים ללא שבת קודש, ניתוק חלילה משבת המלכה כמו לחתוך נתח כבד ממנהו חיינו, שמעלקא סיים את דבריו בערגה - המשפיע שואל אותי שאולי עדיף להשתחרר מהלחץ והעול המטריד, אך מה יהיה עם התענוג הרוחני הנפלא, וכי על זה אוותר ואשליך הכל מאחורי, לא ייתכן, לא יקום ולא יהיה.

ר' ליפא חיך - נפלא ביותר, עניתי מצוין, ידעתה את מי לשאול, היטבת להגדיר את הנושא בטוב טעם, מתוק מדבש ממש, אולם מה שאצלך ברור ונחרץ בצורה חד משמעית, לצערנו הרב ישנם כאלה שאינם מבחינים זאת, התפילות והמצוות וכל אורח חיים היהודי זר בעיניהם.

אין צורך להשמיע לך את דעותיהם המשובשות של אחינו הרוחקים, הנך יכול לתאר בעצמך, כיצד הוא מסתכל על חיים יהודיים, בעיניו הוא רואה אותנו כמסכנים גדולים, נטולים תחת עול ומשא כבד שכינינו על עצמנו, אינו יכול להבין בשום אופן כיצד ניתן לשמור שבת במלאה ללא מלאכות ופעולות הכרחיות, להלוא ישנן תפילות, להלוא יש מקדשים אותם, שבת המלכה והפך להיות מעמסה וחיפוש אחר פתרונות כיצד להתמודד עם שעמום ויובש שאופף אותם בחוסר מעש וחוסר משמעות, אצלם די נראה שהיו מקבלים ברצון, שחרור ופטור מכל מיני מצוות וסדר חיים יהודי, במידה מסוימת הם חשים כבולים שעליהם לקיים את המצוות וההלכות, סוף סוף הרי גולדו להזרים שומרי תורה ומצוות.

אולם כל נדחיק עד לאלה התועים שאינם יודעים מאומה בין ימינם לשמאלם, גם בתוכנו מאלה השומרים תורה ומצוות אך עדיין לא השכילו להבין את היופי וההדר של אורח החיים העשיר ומלא התוכן שיש לנו מדי יום ביומו, ומכיון שכך, עד כמה שזה נשמע חמור ומשולל מציאות, אך לצערנו זו האמת שהם היו תפלים לפי מוכנים להשתחרר מההמשא הרובץ על כתפיהם, לא מעט קורה שהנך שומע קולות על חפצי חול ארוכות בעיניהם, שהלואי יארוזו אותם, שבת המלכה והפך להיות מעמסה וחיפוש אחר פתרונות כיצד להתמודד עם שעמום ויובש שאופף אותם בחוסר מעש וחוסר משמעות, אצלם די נראה שהיו מקבלים ברצון, שחרור ופטור מכל מיני מצוות וסדר חיים יהודי, במידה מסוימת הם חשים כבולים שעליהם לקיים את המצוות וההלכות, סוף סוף הרי גולדו להזרים שומרי תורה ומצוות.

שמעלקא יקירי, הלא מקודם דיברת מנהמת לבך, שאינך מוכן בשום פנים ואופן לוותר על שלושת התפילות ביום, על מעין עולם הבא של שבת קודש, כל זאת, היות וטעמית את הטעם הטוב והמתוק, מצוות אלו ערבים לחיך, טעם רוחני שאי אפשר לתאר ולהסביר למי שעדיין לא חווה זאת בשמתו, אכן כך, שוב אומר לך שהתרגשתי מאוד לראות איך אתה מגדיר את הנושא באופן כה חד ונחרץ.

כעת נגיש לנושא שבאת ללבב עליו היום, אתה אומר שאתה עושה את מירב ההשתדלות לקיים במלואם את סדרי השובבים שהותקנו בשישה, כפי שציינת, לפחות פעמיים חמש שעות מדי יום, ולצד זאת עדיין מרגיש טעם מר, מצפה ומחיל אימה! כבר יעברו השעות הקשות, באמת חבל מאוד על הסבל הרב והרעיון שהנך עובר במשך שעות רבות, יום יום.

הנקודה הטובה, להבדיל בינך לאלה שהזכרתי קודם, שאינם מבחינים כלל מהות חיים יהודיים, לפי מבט עיניהם המעוות, שומרי תורה ומצוות סובלים וכפויים באורח חיים מכאיב, כנגד זה אתה מבין ורואה בעיניך את הגישמאק שישנם לחברים הסובבים אותך אתה רואה את האור הבורק בעיניהם, את ניצוץ האש הזורח על פניהם לאחר סדר מלא וגדוש בריתא דאורייתא, לבך מקנא וכמה, מתי גם אתה תזכה.

הדרך הנכונה שתוכל להגיע לזה, להתבונן ולהעמיק מעט במה שאנחנו עושים, אין לך שום צורך להוסיף ידע בדברים חדשים שאינך מכיר, די שתתבונן ותפנים את הדברים ששמעת בעבר, בטרם הנך מתחיל את סדרי הלימוד לחשוב מעט איך נחתר הן גורם לקדוש ברוך הוא בכל פעם שאתה לומד ומתאמץ בשעות קדושות אלו, ובמיוחד כשזה מגיע מתוך קושי, עד כמה התורה הקדושה מעידת ומקדשת אותנו, עד כמה התורה הק' סגולה וכוחה רב ועצום ובמיוחד בעתים אכל בתקופה נפלאה זו, כמה הנך יכול לצמוח ולהתעלות לדרגות גבוהות ועולות מכל סדר לימוד ומכל שעה רצופה, הלא כמה וכמה פעמים את חושב ומתחבט כיצד ומתי אולי תוכל לימוד חלקים חסם אמיתי מתוך יראת שמים טהורה, כעת מזדמנת בפניך הזדמנות נפלאה וכי לא תתפוס ותאחז בה בשני ידיך, אם תהרהר ותתבונן במחשבות אלה ודומיהן לפני הלימוד וגם לרבות בשעת קושי באמצע הלימוד, בטוח אני כי יוכל לך בהרבה, אט אט גם אתה תקבל גישמאק וטעם רוחני

להבות אש יקודות הציתו את המקום מכל עבר, אווירה לוהטת וחמה כהר געש מתפרץ, המקום הפך למדורת אש ענקית וכיורה רותחת, קולות הלהבות נשמעים היטב למרחקים, קול ה' בכוח קול ה' בחדר, כל אלה הם ניסוי קל לתאר במקצת את האש ואת הלהט הרוחני הגבוה והמרומם שקורה בימי השובבים ביישיבת 'חיות התורה', מעל כל התיאורים 'טוב מראה עיניים', זו שייקלע למקום ויראה את המראה הגדול, יישאב גם הוא אל תוך רשפי אש שלהבת י-ה, רבים מעידים כי כאשר ביקרו ביישיבה, נותרו עומדים מסומרים למקום ולמשך דקות ארוכות היה להם קשה להינתק.

אם נקבל את האמרה המתהלכת בעולם הישיבות החסידיות, כי את תקופת השובבים ניתן לכנות אל-ל-ו-ל-ה חסידים, ישיבת 'חיות התורה' - אם הישיבות בתחום זה, שובבים ב'חיות התורה' הפך לשם דבר, מנהלים רוחניים ביישיבות מתפעלים ומנסים לעמוד על סוד הדבר, משתדלים להעתיק זאת גם לישיבה שלהם, אכן ב'חיות התורה' מציינים כי אין כאן 'כל הזכויות שמורות' וכל הרוצה ליטול בינא ויטול.

שלהבת זו לא עולה מאלה, קודמים לך הכנות רבות מאת העומד מאחורי לבת אש רותחת זו, הלא הוא המשפיע הנערץ של הישיבה הגה' צ'ר' חנניה יו"ט ליפא צינדר שליט"א, מיד במוצאי זאת חנוכה נשא דברים בדבר התקופה הנשגבה שאנו עומדים לקראתה, וידועים דבריו הק' והנלהבים של הרמב"ם המובאים בספה"ק קדושת לוי 'עד שתחפץ', עלינו לשאת אתנו את כל הברען וההתלהבות המהפכיים הנשגבים שביערו את ישיבות בתחום זה, שובבים ב'חיות התורה' הק', כלפי מה שכתבו בספה"ק שבחנוכה מתגלה האור הגנוז הטמון בתורה הק', עבור להשאיר רשימה קדושה חקוקה וחרוטה בנפש, חובתנו לקבל על עצמנו עול תורה באופן נעלה ביותר, הרבה מעבר לגדר הרגיל, בשבוע ומחצה עד שבועיים, הזמן שנותן בך חנוכה לתחילת ימי השובבים, נזכרים שיחות מאלפות מפי טובי הדרשנים, התכנסויות, ישיבות מרגיעים בראשות רבנים ומגידים שונים, כל אלה להחזיר את המודעות אל תוך המח ובעיקר אל תוך נבכי הלב על התקופה המשמעותית והנעלית ביותר העומדת בפיתחו.

יש לציין, כי על אף שהבחורים בני הישיבה המבוגרים נוכחים כבר ביישיבה במשך כמה שנים, עם כל זאת, שהנשנים מוכר להם מהעבר, מכל מקום בכל פעם מצליח המשפיע ר' ליפא שליט"א לעורר ולהלהיב אותם מחדש, התלמידים אינם חשים בשחיקה או שהדברים נדושים ומוכרים, ר' ליפא שהוא עצמו אש להבה זועק את דבר ה' מנהמת לבו ומציף בגל של קדושה את לבבות השומעים, בכוח אדיר מבעיר וסוחף את כל תלמידי הישיבה מגדול ועד קטן, האווירה לוהטת ובווערת באש קודש, קול התורה נשמע היטב אל מחוץ לכותלי הישיבה, מציב מאוד לראות עוברי אורח עוזרים לרגעים מספר, להאזין ולהתענג על הקול הערב וטעם גן עדן הנשמע ברמה מתוך היכל הישיבה.

סדרי הלימוד מתחילים בשעה 6.00 בבוקר, שעת לימוד כהכנה לתפילת שחרית, אך ניתן לראות עשרות בחורים שמשימים בשעה מוקדמת יותר, בשעה 5.00 ניתן לראותם עומדים על המשמר, מתחילים את סדר לימודם בחשק והתלהבות, ישנם אלה שמקדימים עוד יותר לשעה 4.00 ללימוד שלוש שעות רצופות, מי יכול לתאר את טעמו הערב של לימוד קודם התפילה בשעות לפנות בוקר, טעם רוחני מתוק ועילאי שרק מי שטעם זאת מבין במה מדובר, תפילת שחרית נראית בהתאם לאחר הכנה זו, התפילה ללמוד בקול נראים כיום בשונה לגמרי מכל ימות השנה, המשפיע שליט"א נוכח בתפילת שחרית, עובר בין השורות ומצית את הלהבות בלהט אש קודש.

לאחר הפסקה קצרה לצורך פת שחרית, נראים ראשוני המתמידים, עשרות רבות מבני הישיבה, יתחילו כעת סדר לימוד חמש שעות רצופות, היכל הישיבה הופך למדורה בווערת, קול התורה נשמע בועז, הם הרגילים ללמוד בקול נראים כיום בשונה לגמרי מכל ימות השנה, המשפיע דבריהם, הריתחא דאורייתא הנשגב והנעלה, האור הגדול הזורח על פני הלומדים, מי שלא טעם והרגיש, לא יצליח להבין.

אם נסכם את שעות סדרי הלימוד מכלל תלמידי הישיבה, רובם ככולם לומדים לכל הפחות בכל יום סדר לימוד אחד של חמש שעות רצופות ועוד סדר אחד לפחות של שלוש שעות, חלק גדול מקיימים שני סדרי לימוד של חמש שעות, לצד אלה ישנם את המובחרים שלומדים שלוש סדרי לימוד של חמש שעות רצופות מדי יום ביומו, שעות הישנה מצטמצמות, זמני האוכל על בסיס הכרחי בלבד, האווירה המרוממת סוחפת למצב רצונות גבוהה ביותר, רבים מתוך בני הישיבה מקיימים תענית ידבר בימים מסוימים, אף על פי אלה שיקמו תענית ידבר במשך שמונה שבועות תמימות בימי שובבים ת"ת, את ההכרח, כשהיו נזקקים לדבר מה, היו רושמים בכתב, בשבתות היו מסמנים בתנועות ידיים, וגם זאת לא בזמן הלימוד במשך שעות רבות ברציפות.

בחדר המשפיע הגה' צ'ר' ליפא צינדר שליט"א נשמעו נקישות קלות, ר' ליפא אישר את הכניסה, בפתח החדר עמד שמעלקא בצורה מהוססת, נראה בעליל שעדיין לא שלם עם עצמו כיצד לפתוח את הנושא.

מה בפך שמעלקא - פנה אליו ר' ליפא במאור פנים, מה קורה אתך בימים אלה, ווי אזוי שובבים י'ס זעך, ברוך ה' ניתן לציין לשבח שהנך אווזו ברמה גבוהה, ברוב הימים הנך לומד שני סדרים של חמש שעות רצופות, בימים אחרים סדר אחד של חמש שעות וסדר נוסף של שלוש שעות, המשגיחים ומגיד השיעור מתארים את צורת הלימוד בהתלהבות ובריתחא דאורייתא, אתה משתתף בשיעורים בשאלות ומצגות, המשגיח בן ציון מציין לשבח את התפילות הנלהבות, הלימוד לפני התפילה שעה ארוכה קודם תפילת שחרית, פה אחד הם אומרים שאתה מביא דוגמא מאוד חיובית לשאר תלמידי הישיבה, ב"ה זכית, אשריך וטוב לך, וגם אנחנו זכינו, אשדנו מה טוב חלקנו.

כן שמעלקא, הרי באת לפה למטרה מסוימת, הבה נשמע.

- אכן באתי להשיח את לבי על קושי עצום וכבד שאני עובר בתקופה זו.

המשפיע ציין את הסדרים שאני ממלא, הכנה לתפילה, התפילות, שעות רצופות, אכן כן, הכל אמת ויציב, אולם לצד כל זאת, אני מרגיש לחץ אדיר וחוסר סיפוק, עד שקשה לי אפילו לתאר במילים.

מכיון שאני רוצה להיות מהנחשלים, אני עושה כמיטב יכולתי, אני לומד רצוף במשך שעות ואפילו בקול ובהתלהבות, אך עדיין רחוק אני מאוד מלהרגיש תחושת סיפוק, בגלילי כל אומר שזה לא בא לי בקלות, הקושי הוא עצום, כל זמן קצר אני מסתכל לדעת מה השעה, מהם עדיין נשאר לשבת וללמוד, המצב העגום הוא כשאינן מבחין בהרגלים מתקדמים ותיכף שמה יסתיים, אני חש באנחת רוחו, ברוך ה' הצלחתי לשרוד עוד יום קשה, מצער מאוד לומר אך אלה הנתונים דברים כהווייתן, אני עושה הכל כדי לא להיחשב מהבחורים החלשים.

לעומת זה, אני רואה כמה וכמה מחברי ידידי, גם הם לומדים שעות רצופות, חלק מהם אף יותר שעות ממני, אני ניכר עליהם בבירור הנהא מרובה והגישמאק נפלא שקשה לתאר, לבי יוצא מקנאה, אני עומד וותוה, כיצד מגיעים לזה, האם ייתכן ויום אחד גם אני אחוש בתענוג גן עדן זה, אני שמא חלילה נגזר עלי לסבול ולהרגיש את הלימוד כנטל כבד, בינתיים המצב כבד מנשוא, אני לא רוצה להישמע כמפרזי יתר על המידה אך התחושה בלבי שאני מאחל לעצמי, מי יתן ש'הימים האלה יתהפכו ליששון ולשמחה ולמועדים טובים'.

נפלא, לא תזדקק לבדוק בכל רגע מתי השעות יעברו, הזמן יחלוף במהרה, תהיה צמא ומשתוקק לעוד ועוד, עוד תראה אור גדול בעזרתה'.

לאור הדברים, אביא לך דוגמה נוספת, בוודאי הנך יודע על חיזוקים רבים בהם מתעוררים במקומות רבים אודות שמירת הכבוד התפילה כלי' שתיקה מוחלטת בכל שעת התפילה מתחילתה ועד סופה, בעיני רבים שעדיין נמצאים מחוץ לתמונה זה נראה מופרך ובלתי מציאותי, ייתכן והם מביטים על אלה שעושים זאת כמסכנים וכלואים במסגרת שכפו על עצמם, הם מנסים זאת בעצמם מספר פעמים והם חשים טעם מר, כאילו נטלת מהם אבר חיוני ממחוטם, אינם מסוגלים להבין איך אפשר להרגיש נוח והנאה רוחנית עם הנהגה זו, קל ונוח להם לדחות זאת שזה קשור רק לבעלי מדרגה עילאיים ולא לפשוטי דרגה כמוהם. כל זאת בטרם התבוננו מעט, גם מצד חומרת העניין, אך בעיקר במעלה הגדולה שיש בזה, בנחת רוח הגדולה להקב"ה, הלא כל בר דעת שרגש יהודי פועם בקרבו, חש שרוצה לשמח את הקב"ה ולהכיר לו מעט תודה על רוב חסדיו בכל עת ובכל שעה, יתבוננו מעט שזו הדרך היחידה להיות קשור ומחובר באמת לתפילה, בניתוק מוחלט מהעולם החיצוני, גם הדברים "הכי דחופים" מתקטנים ומאבדים מחשיבותם, להבין שרק בדרך זו יכולים להרגיש טעם ערב לחיך ולהתענג בעונג רוחני בתיבות התפילה, בכל חלקי התפילה, בחלקי הבקשות, ההודאות, שבח הבורא, ועוד.

הנה ימים באים - התקופה הנפלאה של ימי השובב"ם הק' להתקדש ולהיטהר, גם בעבודת התפילה, לאחר שישכילו ללכת לאור התבוננות פשוטה ונכונה זו, שוב לא יקשה בעיניהם כלל להקדיש שעה זו כולה קודש לה', מעתה לא יראו זאת כמעמסה מכבידה וכעול כבד מנשוא, אדרבה ואדרבה תחושת שמחה תציף את ליבם לקבל את המימים האלה בשמחה וברצון, בעז'ה יחושו עונג וטעם רוחני עליון בשמירת השתיקה בשעת התפילה, יחושו במעט את קדושת התפילה, שהיא השעה החביבה ביותר להתענג על ה', בעזרתה' יתברך יצאו מהחושי ויראו אור גדול.

הדון עלך ספר בראשית

קרוב לשלשה חדשים עברו מאז התחלנו את התורה מחדש, בימים אלה נפרדים אנו מהספר הראשון בחמשה חומשי תורה - ספר בראשית'.

כידוע ספר בראשית הוא הארוך ביותר מכל הספרים האחרים, מאידך, כשנבדוק את מניין המצוות בספר זה נמצא את המניין הפחות ביותר, שלשה מצוות בלבד, מה אם כן ייחודיותו של ספר בראשית', סיפורי התורה.

מן הראוי להביא את דברי הזוה"ק בפר' בהעלותך (ח"ג ק"ב) רבי שמעון אמר, ווי להווא בר נש דאמר, דהא אורייתא אתא לאחזקה ספורין בעלמא, ומלוי דהדינטי, [רבי שמעון אמר, אוי לאותו איש שאמר שתורה זו באה להראות ספורים בעלמא ודברי הדינטי].

במשך הדברים: ועל דא האי ספור דאורייתא, לבושא דאורייתא, איהו, מאן דחשיב דההוא לבושא איהו אורייתא ממש, ולא מלא אחרא, תיפח רוחיה, ולא יאה ליה חולקא בעלמא דאתי, בגין כך אמר דוד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, [ועל זה ספור זה של התורה, לבוש התורה הוא, מי שחושב שאותו לבוש היא התורה ממש ולא דבר אחר - תפח רוחו, ולא יאה לו חלק לעולם הבא, בגלל זה אמר דוד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך].

רובו של ספר בראשית' מספר אודות אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הם תיקנו לנו את שלשת תפילות היום, אברהם תיקן תפילת שחרית, יצחק תפילת מנחה ויעקב תפילת ערבית.

זו היתה אומנותו בכל דור ודור, בכל עת צרה ומצוק נטלנו בידינו את כוח התפילה, בלשון הזה מביא רש"י בפר' בשלח עה"פ וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל - 'תפשו אמות אבותם, באברהם לאומר אל הקדוש אשר עמד שם, 'ביצחק לשוב בשדה', 'ביעקב יצגע במוקם', ע"כ, מלבד מקומות אלו ישנם פסוקים רבים נוספים בספר בראשית אודות תפילות האבות הק' בזמנים שונים.

חז"ל אומרים 'כל אחד ואחד מִיִּשְׂרָאֵל חַיֵּב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב' (תנא דבי אליהו רבה - פכ"ה), הדבר נוגע לכל מעשי האבות הק', אך במיוחד נראה שיש לקשר את הדברים לכפי התפילות שבכל יום, אכן מזכירים אנו את אבותינו הק' בכל תפילה בברכה הראשונה ומעוררים את זכותם להגן בעדנו ולהושיענו.

מנהג ישראל לומר בכל סיום פרק או מסכת 'הדון עלך' - נחזור שוב עליו פרק פלוני או מסכת פלונית, לעת הזאת כאשר אנתנו מסיימים ספר בראשית, נחזור שוב על הלימודים היוצאים לנו מספר בראשית, נלך ונצמד בדרכי האבות ובעקבותיהם, כל בר דעת מבין שעליו להשתדל להתחזק בתפילה בכל יכולותיו והשגותיו, הלא כך חייב לומר 'מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי', צדיקים פירשו 'יגיעו' - אפילו נגיעה קלה, גם אם לא הגענו ממש לדגתם מכל מקום נשאף להתקדם במקצת כל אחד כפי דרגתו.

מסופר על הרה"ק ה'צמח צדיק' מו"ז זי"ע, מנהגו בקודש בכל יום מימי החנוכה שאחד מנכדיו היה עורך סיום מסכת ואחר כך התקיימה סעודה, כדי שהסעודה תהיה סעודת מצוה, באחד הימים ערך את הסיום נכדו שלימים היה האדמו"ר האהבה ש'רמל' מו"ז זי"ע, בגמר הסיום אמר מרת הנסח הקבוע 'הדון עלך ודון עלך וכו', פנה הסב אל נכדו בשאלה, בשלמה 'הדרך עלך', דהיינו שאנו מבקשים שההוד והוד של המסכת תאיר ותשפיע עלינו, זאת ניתן להבין, אך כיצד יכול אתה לומר 'הדון עלך' שההוד שיש בך תהיה על המסכת, במה נהיית יהודי נכבד שהנך יכול להוד ולפאר את התורה, הנכד לא השיב מיד מיראת הכבוד לקנו הגדול, אך מששאל 'הצמח צדיק' את השאלה בשנית, פתח ה'אהבה ישראל' את פיו בחכמה, וכי אמרתי 'הדני' עלך - כל' שההוד שלי תהיה על המס', אמרתי 'הדון' דהיינו ההוד של כולנו יחד, כולנו יחד בציאות, אכן מהדרים ומפארים את התורה הק'.

גם כשאנו הולכים בדרכי האבות הקדושים בעניין התפילה, תפילת הציבור הלא כוחה רב ועצום יותר מתפילת היחיד, ובייחוד כשהחזיק לעניין התפילה בכל מישוריה, אם בהתלהבות, אם בתפילת הציבור יחד מתחילה, אם בשמירה בכבוד התפילה ובהירות מלחלה, כל אלו כשנעשים יחד על ידי הציבור כוחה רב ועצום, ועל כן נאמר יחד בסיום ספר בראשית ודרכי האבות הק'.

תִּזְק תִּזְק וְנִתְחַזַּק

יו"ל ע"י מערכת 'שומרי משמרת הקודש'

לחיזוק והתעוררות בעניין שמירת הדיבור בשעת התפילה

חזיונות הרבות שמורות למעתיקים והמפיצים לזכות את הרבים

פסק: 03-6180410 • דוא"ר: shmh5775@gmail.com

רחמנא ליבא בעי

הנה"ח שמואל גולדפרב הי"ו

איזו היא עבודה שבלב היא אומר זו תפילה (תענית ב). כל אחד רוצה ומתאמץ שתפילתו תהיה בכוונה היותר ראויה וזו היא מטרת התפילה כדברי הגמ', אך דבר זה לא קל ועבודה קשה היא, ולכן הרבה פעמים קורה ומתרחשים בעבודת התפילה ובשמירת כבוד התפילה דהיינו השתיקה בשעת התפילה, ועז' צריכים הרבה תפילות, שנוכל להתפלל ולשמוע על כבוד התפילה כראוי, וצריכים הרבה סייעתא דשמיא לזה.

נראה לומר שבמיוחד בחודש טבת יכולים לקבל סיוע וחיזוק לכל ענייני התפילה, ידוע שבכל חודש יש צירוף שם הוי"ה לחודש זה, וכל חודש מאיר הפסוק שממנו יוצא צירוף השם לאותו חודש, בחודש טבת צירוף השם יוצא מסופי תיבות מהפסוק בתהלים (ל"ד ד') גִּדְלוּ הַלֹּהִי' אֱתִי וְנִרְמַמָּה שְׁמִן יְחִדְוּ, וצריך לבאר מה מאיר לנו מפסוק זה? עוד צריך לבאר מהו כפל הלשון בַּפֶּסֶק שְׁחֹזְדִים וְאוֹמְרִים שֶׁנִּשְׁבַּח אֶת ה' יחד, ועוד צריך לבאר מה ההבדל בין גִּדְלוּ לְנִרְמַמָּה? נראה לפרש ע"פ הגמ' בברכות (מ"ה), אמר רב חנן בר אבא מניין לעונה אמן שלא יגביה קולו יותר מהמברך שנאמר גדלו לה' אתי וגו', ובספ"ק 'דברי יחזקאל משינאווא זיע"א (יומא דהילולא ו' טבת) ששמע מחו"ה 'ישמח משה' ז"ע שאמר בשם הרה"ק מוהר"ר זושא ז"ע, לבאר דברי הגמ', המברך נקרא הלב והלשון הוא קולמוס הלב רמז שלא ירים קולו בתפילתו יותר מדבקות לבו בהש"ת, שיהיה פיו ולבו שוין.

ונראה ע"פ דבריו לפרש הפסוק כך: גִּדְלוּ לה' אתי' - זה הקול תפילה, שע"י הקול אפשר לגדל ולשבח את הקב"ה, 'נרוממה שמו יחידו' - זה הלב, שמרמז לכוונה הפנימית שבלב, ואפשר שלכן נכפלו הדברים בפסוק, האחד כנגד עצם דיבורי התפילה, והשני כנגד כוונת הלב, וזה גם הביאור בלשון גִּדְלוּ וְנִרְמַמָּה כאמור.

ועדיין יש מקום לבאר טעם הדבר, מדוע העונה אמן לא יגביה קולו יותר מהמברך, אפשר לומר בדרך רמז, כיון שהלא ידוע שהשומע כעונה, א"כ הרי העונה הוא חלק מהתפילה ועליו לענות אמן כדבעי ומדוע שלא יגביה קולו, הלא במקום אחר אמרו חז"ל כל העונה אמן יאה שמיא רבא בכל כוחו קורעין לו גזר דינו, אלא רמז יש כאן שלא יגביה קולו, דהיינו שעליו לשתוק בשעה ששומע התפילה, ובמיוחד צריך להזהר בכך במקומות שצריך להיזהר בלבד, חזרת הש"ץ, קריאת התורה ואפי' בין גברא לגברא, זה הרמז 'שלא יגביה קולו יותר מהמברך' - בשעה שהמברך, דהיינו הש"ץ, כשהוא מברך את הקב"ה בתפילתו.

לאור הדברים, נראה לומר שעניין זה המרמז את השתיקה בשעת התפילה למד רב חנן בר אבא מהפסוק גִּדְלוּ לה' אֱתִי וְנִרְמַמָּה שְׁמִן יְחִדְוּ, שכאמור נרמז בו עניין כוונת התפילה שיהיו פיו ולבו שוין כנ"ל, מניין שמלחמת היצר בכל תחום ועניין מלחמה קשה היא, כמו כן גם בנושא השתיקה בשעת התפילה, עבור זה יש למצוא את העצה הנכונה כיצד נוכל בדרך קלה להילחם ולהתגבר על יצר השיחה בשעת התפילה, כיצד ואיך נוכל ונראה לכבד את מקדש מעט ולשתוק בכל שעת התפילה, התשובה לכך, ידוע שבעניין מלחמת היצר יש שני חלקים 'סור מרע' ו'עשה טוב', העבודה הקשה היא ה'סור מרע', כי אז היצר נלחם בכל כוחו וגבורתו, העצה הנכונה היא להתחיל עם ה'עשה טוב', כמו כן לענייננו בנושא השתיקה בתפילה, אם ננסה להתגבר על היצר ולשתוק מצד האיסור לדבר וכו', אז נזדמן בפנינו מלאכה קשה ומפרכת, על כן העצה הטובה והראויה, שיחזק את עצמו לכוון יותר בתפילתו, ע"י שנכוון כראוי ונהיה דבקים בעבודת התפילה ובכוונת התפילה, כשנגיע לשלב זה מעצמנו נצלה לשמוע על השתיקה בשעת התפילה, הלא רק כך נוכל לכוון ולדבר כראוי לה' יתברך, לעמוד ולהתפלל לפניו ולבקש על כל צרכינו כדבעי.

היוצא לנו שע"י כוונה אמיתית בתפילה והרצון וההשפיה לזה, זה מביא למורא מקדש ושמירת כבוד התפילה, זה הרמז בפסוק גִּדְלוּ לה' אֱתִי שנרמז בזה כוונת התפילה כנ"ל, שם נרמז גם עניין שלא יגביה קולו, דהיינו השתיקה בשעת התפילה כנ"ל.

ובעצם במשך כל השנה בכל עת, אם יצאה האדם להתקדם בכל נושא בעבודת ה' יש לו סיוע ועזרה מלמעלה, 'הבא לטהר מסייעין אותו', אך במיוחד בחודש טבת שהצירוף שלו יוצא מהפסוק שמתברר אודות כוונת התפילה כדברי הרה"ק הר"ר זושא הנ"ל שיהיו פיו ולבו שוין', בחודש זה מאיר הפסוק ומשפיע לכל מימי החודש כולו לעזור ולסייע לכל החפץ ומשתדל ומתאמץ בעבודה זו להתעלות בבית ה', כמוכן שהחכמה הרומז בצירוף השם לחודש זה אין לה כסגולה בלבד שפיעל מעצמו ללא עבודה עצמית, אלא אם משתדל ומתאמץ לפי כוחו, אז יקבל סיוע ובמיוחד בזה החודש, וביותר שחודש טבת מתחיל בימי החנוכה, שאלו ימים המאירים את העבודה הפנימית, העבודה שבלב, האמונה פשוטה בהקב"ה, כנגד מה שגזרו היוונים 'כתבו לחם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל', שרצו לעקור את האמונה ואת הנקודה הפנימית שבלב, וכאשר נושעו בני ישראל מצרתם נקבעו ימי החנוכה הק' ומתעורר העבודה הפנימית, ועז' זה אפשר ביותר להתחזק בכוונת התפילה, כדברי הגמ' בריש מס' תענית 'איזו היא עבודה שבלב היא אומר זו תפילה', כי 'רחמנא ליבא בעי'.

בעניין זה פירש הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע, את דברי הפסוק בפר' משפטים 'עַזְב תַּעֲזֹב עִמּוֹ', שהסייעתא דשמיא שמוקבל האדם הוא רק עם הוא 'עמו' - דהיינו כשיש עבודה עצמית של האדם, כדברי הגמ' הנ"ל 'הבא ליטהר', שיש על האדם לזבוא ולעשות פעולה עצמית, וכאמור חז"ל הידוע ופתחו ב'פתח חורו' של מחט וכו', כן זה שיבוא להתאמץ בכוונת הלב יש לו סייעתא ומיוחדת בחודש זה, מצד ימי החנוכה שעברו עלינו לטובה ומצד הרמז של צירוף ה' היוצא מכוונת שם הוי"ה לחודש טבת וכו'.

כאן במקום להוסיף ולתת ברכה ותודה לגיליון 'שומרי משמרת הקודש' העושה עבודת הקודש בהפצת דברי תורה וספרי צדיקים ומאמרים שונים, לעורר ולחזק בעניין שמירת כבוד התפילה בפרט ובענייני תפילה בכלל, הקב"ה ישלם שכרם בכל העניינים בין ברוחניות בין בגשמיות, הקב"ה יעזור שנוכה כולנו להתעורר בעניין חשוב זה ולקדש התפילה, ועז' נזכה לכל ההשפעות הטובות ונזכה שכל התפילות יתקבלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל אמן ואמן.

גיליון זה נתרם ע"י הבחור המופלג מבחיירי ישיבתנו הק', הבה"ח ישראל הכהן רוזנפלד הי"ו

לזכר נשמתו הטהורה ולכבוד יומא דהילולא של

ב"ק אדמו"ר הרה"ק רבי משה מרדכי זי"ע בן הרה"ק רבי שמעון נתן נטע זי"ע מלעלוב

נלב"ע כ"ז טבת תשמ"ז

ת.נ.צ.ב.ה.

ציידה לדרך

חז"ל הק' אומרים: 'כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה אף הוא נתפס באותו עון'. לאחר מעשה שהיה בבית מדרשו, מאן דהו גער במישהו אחר על דבר בשעת התפילה, וביש אותו מאוד מאוד בקולות ובקריים, אחר התפילה אמר הרבי זי"ע את מאמר חז"ל הנ"ל, ובאר במתיקת דיוק הלשון כל מי שיש בידו למחות, אינו שהיה יכול למחות עם איזה סימן קל' בידו וקהל די בזה, אולם הוא מוחה בקול רעש גדול, על זה נאמר המקשר המאמר: 'אף הוא נתפס באותו עון'.

שיח חסידים מהנהגות כ"ק אדמו"ר האמונת אברהם מפיטסבורג זי"ע - יומא דהילולא, עשרה בטבת